

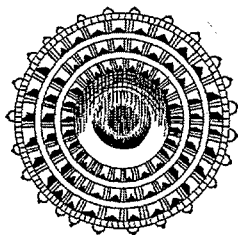
MEMÒRIA D'ACTIVITATS DE L'IECBV. ANY 2005

Hèctor CÀMARA I SEMPÈRE
Secretari de l'IECBV

Cada any que passa l'Institut d'Estudis Comarcals del Baix Vinalopó consolida la seua oferta cultural, fet que el converteix en un referent en cadascuna de les localitats de la comarca. Potser el 2005 no ha estat un any carregat d'activitats, però si alguna cosa caracteritza l'IECBV no és la quantitat d'esdeveniments organitzats, sinó el rigor i la cura amb què ens dediquem a fer la programació. A més a més, molt del treball que es fa al llarg de l'any no es veu, però és igualment d'important o, fins i tot, més. En aquest cas és simptomàtica l'elaboració d'escrits dirigits a les institucions públiques o als mitjans de comunicació per tal d'expressar el parer de la nostra institució en diversos temes d'interés ciutadà.



Assemblea General Ordinària de 2005, celebrada a la Casa de la Festa (Elx)



Enguany podríem destacar la presentació d'un informe a l'ajuntament d'Elx on s'indicava l'error que va suposar la substitució del nom tradicional del carrer Comissari pel de Monges Carmelites Teresianes Missioneres. Sembla ser que la toponímia d'aquest carrer feia referència a un comissari del Sant Ofici del segle XVI. També vam presentar al mateix ajuntament una proposta de donar el nom d'Àngel Llorca a un carrer. Llorca va ser un mestre que treballà a Elx i que va estar vinculat molt directament al moviment pedagògic que va sorgir al voltant de la Institución Libre de Enseñanza (vegeu l'article sobre la seua tasca docent en aquesta revista).

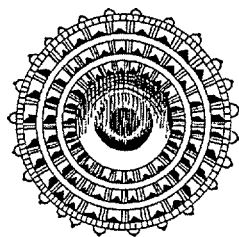
La primera activitat que es va organitzar el 2005, després, per descomptat, de l'Assemblea General Ordinària del 29 de gener, va ser la conferència de Carlos Arribas «L'aigua al Baix Vinalopó» (8 de febrer), adreçada a l'alumnat de 4t ESO i 2n de Batxillerat. Una de les prioritats de l'IECBV és divulgar la investigació i el coneixement entre els més joves, com a complement a l'aula.



Participants de l'activitat *Itineraris didàctics multidisciplinars*.

Al llarg del mes d'abril l'IECBV va organitzar el segon cicle de *Les identitats territorials al País Valencià: Integració de les comarques del Vinalopó a la Corona d'Aragó, present i passat (2004-1304)*, amb el nom concret de *La història des del present: territoris i fronteres*. Va ser la nostra manera de commemorar el 700 aniversari, no sols la sentència arbitral de Torrellas de 1304, sinó també del Tractat d'Elx de l'any següent, que acabà de concretar els límits del Regne de València més

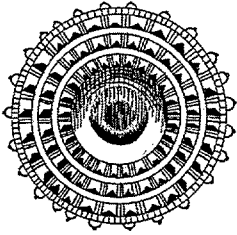
enllà de la línia Biar-Busot. Si el primer cicle, celebrat el 2004, va tractar de la integració del País Valencià i, en concret, de la comarca del Baix Vinalopó, al marc de les autonomies i de la Unió Europea, el segon va dedicar les diferents sessions a la integració d'aquesta comarca al Regne de València i a la Corona d'Aragó al segle XIV. Els fets històrics com a matèria de reflexió per al present.



Participació de quatre cantors de la *Festa d'Elx* al Sopar de Tardor de 2005.

En la primera conferència, «Elx i la Vall del Vinalopó: la configuració d'un espai medieval», que tingué lloc el 14 d'abril, l'historiador i periodista David Garrido ens apropà als fets polítics i militars que van fer possible que les poblacions al nord de l'antic regne musulmà de Múrcia s'integraren a la Corona d'Aragó. Una setmana després, la conferència «Passat i present d'un conflicte», del catedràtic de Filologia Catalana Brauli Montoya, tractà sobre el context sociolingüístic que va aparéixer a partir de la conquesta cristiana de Jaume I. La darrera, amb el nom de «Construir la història dels vençuts: població i poblament a la Vall del Vinalopó durant l'edat mitjana», celebrada el 28 d'abril, va estar a càrrec dels professors Carmel Navarro i Carmen Blasco, que van explicar les classes socials que es van establir a la comarca del Vinalopó Mitjà i el tipus de poblament que es van crear.

L'IECBV va organitzar juntament amb el CEFIRE d'Elx un conjunt de visites guiades amb el nom d'*Itineraris didàctics multidisciplinaris*. Aquesta activitat, adreçada als professors de la comarca i que ja s'ha realitzat en altres ocasions, té la finalitat de promoure el paisatge del



nostre territori com a eina educativa eficaç. L'any 2005 es van realitzar quatre itineraris: «El llit del Vinalopó fins al pantà d'Elx», a càrrec de Maria Consuelo Martínez (23 d'abril); «La ruta de l'aigua de l'Alcoraia», a càrrec de Jaume Frau (14 de maig); «El Clot de Galvany», a càrrec de Vicent Sansano (28 de maig) i «L'illa de Tabarca», a càrrec d'Alfred Garcia i José Luis León (11 de juny). Aquests itineraris van comptar amb una gran participació.

L'activitat que identifica la tasca de l'IECBV és, sens dubte, la publicació de LA REL·LA. Aquesta revista de recerca i divulgació esdevé la millor plataforma de difusió de les investigacions sobre la comarca i sobre cadascuna de les poblacions que la integren. Si haguérem de definir amb poques paraules els valors que caracteritzen aquesta publicació hauríem de citar l'experiència (vint-i-tres anys de trajectòria i dinou números publicats), el rigor (els texts que conformen cadascun dels números estan escrits per qualificats investigadors, procedents molts d'ells de l'àmbit acadèmic), la qualitat (tant pel que fa al contingut dels articles com a la presentació i a

les característiques d'impremta), compromís (amb la comarca, el paisatge, la llengua, la promoció de la cultura, etc.) i responsabilitat (finalitat que guia el treball del consell de redacció i de l'equip de correctors i maquetistes de la revista). Però no és suficient amb açò, és necessari que els socis i les institucions locals dels quatre municipis s'impliquen d'una manera activa: l'esforç de publicar una revista com aquesta, amb l'interés que susciten els seus continguts, demana una atenció especial a l'hora de potenciar l'estudi i la investigació en les diferents poblacions de la nostra comarca.

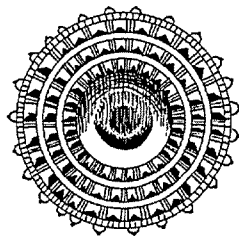
El número 18 de la revista es va presentar el dia 8 de novembre amb la conferència de Roberto Lorenzo de San Román «L'antiga Ilici, cruïlla de camins». Amb una exposició molt amena, el conferenciant explicava



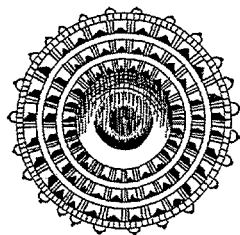
Lliurament del nomenament de Soci d'Homor a l'ATE.

quin era l'itinerari de la Via Augusta romana i quins problemes plantejava al seu pas per aquestes terres. El 16 de novembre Cayetano Mas presentava la revista a la Casa de Cultura de Crevillent amb una xerrada que portava el nom d'«Algunes notes sobre la presència de la Inquisició al Baix Vinalopó», en la qual va explicar com funcionava aquesta institució creada pels Reis Catòlics al segle XV i que no va desaparèixer fins a començaments del XIX. Al dia següent, LA REL·LA es va presentar a la biblioteca de la Casa de Cultura de Santa Pola amb la presència de nombrós públic. La xerrada, amb el nom de «Cançons populars de Santa Pola», va estar a càrrec d'Antonio López, que finalment es va animar a cantar algunes peces, acompanyat per la resta del públic. Finalment, a la Casa de Cultura de Guardamar tingué la darrera presentació de la revista amb la conferència «Són les dessaladores una alternativa davant el dèficit hídric», a càrrec de Manuel Aldeguer, tema que, encara que no aparegué a la revista, ens semblava d'especial interès tractar després de la problemàtica política creada a partir del transvasament Xúquer-Vinalopó.

Una activitat que congrega a un gran nombre de persones és el Sopar de Tardor que l'IECBV organitza la tercera setmana de novembre i en el qual nomenem els Socis d'Honor com a reconeixement d'aportacions concretes en diversos camps de la cultura, de la solidaritat, de l'educació, etc. Enguany va ser Guardamar, a l'Hotel Meridional, el lloc escollit per celebrar aquest acte. La sala del restaurant estava molt ben decorada amb motius vegetals i hi destacava una cascada d'aigua sobre un espill, lloc que vam elegir per als parlaments. Hi van assistir vora un centenar de persones, que van gaudir, per sorpresa, de la intervenció de dos escolans i dos cantors de la capella del *Misteri d'Elx*, que van interpretar el cant de l'Araceli. Després de sopar, es van lliurar els diplomes als nous Socis d'Honor: Antonio Cartagena, rector que va estar compromès amb la societat de finals del



Lliurament del nomenament de Soci d'Honor al rector Antonio Cartagena.



franquisme, i l'Associació de Teatre Escolar, pel seu treball constant en el foment del teatre. El primer va ser presentat per Fulgencio Vergara i el segon per Vicent Paredes. L'acte acabà amb unes paraules del president de l'IECBV, Alfred Garcia.

La tasca que porta endavant l'IECBV i, en concret, la Junta Directiva, encarregada de proposar i organitzar totes les activitats de la nostra institució, és feixuga, però plaent, perquè és una forma de contribuir en la promoció de la cultura en un territori que moltes vegades la supedita a projectes faraònics buits de contingut.